

Osman Fikri SERTKAYA
Filologiya elmləri doktoru, professor
İstanbul Üniversitesi (Türkiyə)

DƏDƏ QORQUD «GAİBDƏN DÜRLÜ XƏBƏR SÖYLƏR»DİMİ?»

Xülasə

“Dədə Qorqud” kitabının Dresden əlyazmasının müqəddiməsində Dədə Qorqud haqqında deyilir: “Qaibdən dürlü-dürlü xəbər söylərdi. Haqq-taala onun könlünə ilham verərdi.” Uca Tanrının ilhamı ilə ga-ibdən çeşitli xəbərlər verən Dədə Qorqudun deyimləri Berlindən tapılan “Kitâb-ı Oguznâme-i Türkî ve Tatarca darb-i meseldür” başlıqlı bir atalar sözü toplusunda 6 soylamada verilmişdir. Dədə Qorqud hər soylamanı “ol günləri görmədən söyledim, ben Dede Qorqud! Görmüşçe inanın baña Oğuz qavmı” dirler. Ol günlərə qomağı! Benim cənım algıl! Qadır tañrım “O günləri görmədən söyledim, ben Dede Qorqud. (Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz qavmı - derler. Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) o günlərə biraqma! Benim canımı al!” - sözləri ilə tamamlamışdır.

Günbəd əlyazmasındakı 18-ci soylamadan sonrakı üç soylamanın üç bəndində Dədə Qorqudun buna oxşar deyimlərinə rast gəlik və “kitab” bu fikirlərlə tamamlanır: “Ol günləri görmemişəm, men Dedem <Qorqud>, görmüş gibi söylerem.” Yazıda həmin nüsxədən götürüldüyünü düşündüyümüz doquz soylamanı oxuculara təqdim edirik.

Açar sözlər: Dədə Qorqud, qaib, soylama, Günbəd əlyazması.

DEDE KORQUT “GÂYIBDAN DÜRLÜ HABER SÖYLER»MIYDI

Özet

Dede Korqut Kitabı'nın Dresden yazmasının girişinde Dede Korqut için “Gâyıbdan dürlü haber söylerdi. Haq Taâlâ anuñ gönlüne ilham ederdî” cümlələri yer almaktadır. Yüce Tanrı'nın ilhamı ile gayıbdan çeşitli haberler veren Dede Korqut'un haberleri Berlin'de bulunan Kitâb-ı Oguz nâme-i Türkî ve Tatarca darb-ı meseldür başlıklı bir atasözleri mecmuasında 6 soylamada geçmektedir. Dede Korqut her soylamayı ol günləri görmədən söyledim, ben Dede Korqut görmüşçe inanın baña Oğuz qavmı dirler. ol günlərə qomağı! benim cənım algıl! qadır tañrım “O günləri görmədən söyledim, ben Dede Korqut. (Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz qavmı derler. Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlərə biraqma! Benim canımı al!” sözləri ile bitirmektedir.

Benzer üç soylama da Dede Korqut'un Günbed yazmasındaki 18. soylamada üç bend olarak devam etmekte ve Dede Korqut soylamaları Ol günləri görmemişəm. Men Dedem <Qorqud>, görmüş gibi söylerem. “O günləri görmemişim. Ben Dedem (Qorqud) görmüş gibi söylüyorum.” cümlələri ile bitirmektedir.

Yazımızda bir dip nüshadan alındığını düşündüğümüz bu doquz soylama ile çevirilerini vermektəyiz.

Açar sözlər: Dede Korqut, Gayıb, Soylama, Günbed əlyazması.

DEDE KORKUT "WOULD TELL THE TRUE NEWS FROM THIS SIDE OF THE WORLD"

Summary

In the introduction part of Dresden manuscript of the Book of Dede Korqut, the following sentences appear for Dede Korqut; "He was saying various news from the unseen. God was giving inspiration to his heart." The news of Dede Korqut, who was giving various news from the unseen with the inspiration of God the Lord, appear in the 6th section of a proverbs journal that is titled Kitâb-ı Oguz nâme-i Türkî ve Tatarca darb-ı meseldür and found in Berlin. Dede Korqut completes every section with the following words; ol günləri görmədən söyledim, ben Dede Korqut görmüşçe inanın baña Oğuz qavmı dirler. ol günlərə qomağı! benim cənım algıl! qadır tañrım “I said without seeding those days, I'm Dede Korqut. Believe (me) as (I) saw. They call me Oghuz folk. My God affording for everything. Don't let (me) to those days! Take my life!".

Similar three sections continue as three paragraphs in the 18th soylama of Günbed manuscript of Dede Korqut and Dede Korqut completes the sections with the following sentences; Ol günləri görmemişəm. Men Dedem <Qorqud>, görmüş gibi söylerem. "I didn't see those days. I say as I saw Dedem (Qorqud)."

In our article, we provide these nine sections - that we consider as referred from a deep copy - together with their translations.

Key words: Dede Korqut, n the other side of the world, Soylama, Günbed manuscript

ДЕДЕ КОРКУТ «РАССКАЗАЛ БЫ ПРАВДИВЫЕ ВЕСТИ ИЗ ПО ТУ СТОРОНЫ МИРА»

Резюме

На введение в Дрезденскую рукопись «Книги Деде Коркут» о Деде Коркуте сказано: “Gâyıbdan dürlü haber söylerdi. Naq Taâlâ anuñ göñlüne ilham ederdî” /Он был ясновидшим. Хак Таала (Бог) вдохновил его душу». Вести рассказанную Деде Коркута, который по вдохновению Всемогущего Бога. Похожие новости, содержится и в 6 сойламе, пословицах в общеизвестной книге под названием «Kitâb-ı Oguz nâme-i Türkî ve Tatarca darb-ı meseldür /«Китаби-огуз-наме-и-тюркский язык» найденный в Берлине. Деде Коркут сказал, ”ol günleri görmeyen söyledim, ben Dede Qorqut görmüşçe inanın başa Oğuz qavmıdırler. ol günlere qomağıl! benim cânım algı! qâdir tañrım...” “O günleri görmeyen söyledim, ben Dede Qorqut. (Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz qavmı derler. Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere biraqma! Benim sanımı al!” что каждый сойламе, не видя дней, поверьте мне, как увидел Деде Коквит, это баньяна от уз кавми. быть Qomağıl в течение нескольких дней! Убери мой мертвец! qâdir tañrım «Прежде чем увидеть те дни, я сказал, что я Деде Коквит. Поверь мне (как я вижу). Меня зовут Огуз Кавми. Бог, который может позволить себе все. (Я) Не уходи в те дни! Возьми душу мою!» заканчивается словами.

Три аналогичных пилинга продолжают как три пункта в 18-м пилинге в рукописи Дюнде Коркута «Гюнбед», а пилинги Деде Коркута в прежние дни не наблюдались. Мой дедушка, <Qorqud>, я говорю, как будто он видел это. «Я не видел тех дней. Я говорю это так, как будто мой дедушка (Qorqud) видел это». заканчивается предложениями. В нашей статье мы даем переводы с этим естественным пилингом, который, по нашему мнению, взят из нижней копии.

Ключевые слова: Деде Коркуд, по ту стороны мира, Сойлама, рукопись Гюнбеда.

0. Dede Korkut Kitabı'nın Dresden nüshası aşağıda metinlerini ve aktarmalarını verdiğim şu cümleler ile başlar. “**Resûl ‘aleyhi’s-selâm zamânına yakın Bayat boyundan, Korkut Ata derler bir er kopdı**”. (Peygamber (a. s.) zamanına yakın (Oğuz kavminin) Bayat boyundan Korkut Ata derler bir er ortaya çıktı). Bundan sonraki cümle iç içe geçmiş iki cümle olduğu için cümlelerin açılımını tek tek veriyorum. **Oguzuñ evvel kişi(siyidi)**. Bu cümledeki “evvel” kelimesini benim dışındaki bütün nâşirler “ol” okumuşlardır. Ancak vâv harfinin üzerinde at nalı gibi şedde işareti vardır. Bence nâşirlerin bu şeddeyi görmemelerinin sebebi metni ilk yayımlayan Orhan Şâik Gökay ile Hamid Araslı'nın metin okumalarının tesirinde kalmış olmalarıdır. “evvel kişi” ibaresinin anlamı “önde gelen kişi, önder” demektir. Cümlenin çevirisini (Oğuzun önde gelen kişi(siyidi)) şeklinde çevirebiliriz. Daha sonraki cümleyi de (**Oğuzun tamam bilicisiydi**) şeklinde okursak, “Oğuz’un her şeyi bilicisiydi” şeklinde aktarabiliriz. **Ne dërse olurdu** cümlesini de “(Dede Korkut) ne der ise yapılırdı, yerine getirilirdi” şeklinde aktarabiliriz. **Gâyıbdan dürlü haber söylerdi** cümlesi tek başına anlaşılabilir. Çünkü Gayıbdan (yani gelecekte) haber verme yetkisi peygamberler dahil hiç kimseye verilmemiştir. Geleceği sadece Yüce Tanrı bilir. Ancak bunu takip eden **Hak Ta’âlâ anuñ göñlüne ilham éderdi** cümlesi konuyu aydınlatmaktadır. Şimdi cümleleri birlikte aktaralım. “(Dede Korkut) gelecekte (gayıbdan) türlü haber söylerdi. (Çünkü) Yüce Tanrı (söyleyeceklerini) onun gönlüne ilham ederdî”.

1. Burada kendimize “Dede Korkut geleceği/bilinmeyeni (gayıbı) yorumlamış mıdır?” sorusunu sormamız gerekiyor. Çünkü Dresden ve Vatikan nüshalarında bu konuda bir bilgi bulunmuyor. Ancak Berlin’de bulunan ve *Kitâb-ı Oguz nâme-i Türkî ve Tatarca darb-ı meseldür* başlıklı yazmanın Heinrich Friedrich von

Diez tarafından *Denkwürdigkeiten von Asien* adlı eserde Ata sözleri şeklinde 36-75 arasında verilen 6 soylamada geleceğe ait tahminler verilmektedir. Dede Korkut her soylamayı *ol günleri görmeden söyledim, ben Dede forΔut. görmüşçe² inanın. bana oğuz Δavmı dirler. ol günlere Δomağıl! benim canım algıl! Δādir tañırım* “O günleri görmeden söyledim, ben Dede Korkut. (Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oğuz kavmı derler. Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere bırakma! Benim canımı al!” sözleri ile bitirmektedir.

2. Aralık 2018’de Tahran’da Velî Muhammed Hoca adlı bir kitapsever tarafından satın alınan ve Günbed (Türkmen Sahra) nüshası şeklinde isimlendirilen yazmada 27 soy(lama) bulunmak-tadır. Bu soylamalardan onsekizincisi 3 bendden oluşmakta ve von Diez’in 1815’te yayımladığı soylamalara paralel ifadeler taşımaktadır. Burada da Dede Korkut soylamaları **Ol günleri⁸ görmemişem. Men Dedem <KorΔud>, görmüş gibi söylerem.** “O günleri görmemişim. Ben Dedem (Korkud) görmüş gibi söylüyorum.” cümleleri ile bitirmektedir.

Konunun daha iyi ve açık anlaşılması için önce von Diez’in sonra da Günbed yazmasının¹⁸. soylamasının metinlerini ve tarafımdan yapılan aktarmalarını aşağıda veriyorum.

Metinde { } içerisine alınan kelimeler okunmamalıdır.

Metinde < > içerisine alınan kelimeler okunmalıdır.

(Aşağıdaki transkripsiyonda metnin von Diez tarafından verilen numaraları gösterilmiştir.)

3. (Diez: 36-48)

- [1b]⁹tağ otları **dükene**, {oğuz gün} <tiken> Δ**ala**.
- ulu {ulu} şular¹⁰ **şoğula**, ancaΔ **egren/ekren** Δ**ala**.
- yılanlar ve ciyyanlar, **kelürler**, ‘aΔ**rebler**, **böyler**¹¹ Δ**ırıla**, hemān üremez Δ**ala**.
- tatlu dirlik, gökçek düzenlik **kesile**, {devi} <da‘vā-y-ilen savaş> Δ**ala**.
- dünyenüñ¹² ādemÿ kişi-si **azala**, hemÿn cādı-sıyla devi Δ**ala**.
- HaΔΔa Δulluğ itmek **gide**, hemān suy (soy) Δ**ala**.
- ¹³ Δoñşu Δoñşu evine varmaΔdan egri Qayāl **ala**.
- şara bāzara seyr itmege gelen türkler,¹⁴ türkmenler oranı bir nesne begenmeyeler, belki gāh gāh çalmağa, gönlünü melālet tutduΔça¹⁵ eline almağa bir eyü Δaval **ala**.
- göñlin çeken taşra çıgağan Δızlar **ola**, ve anların her {v} ¹⁶va’zına vaΔārına imrenüp baΔağan bizler **ola**.
- begler paşalar öñinde söylenen yalan¹⁷ yañlış sözler **ola**,
- ulular ekābirler meclisinde söyletmeğ-üçün kezzābları, Δallāşları [2a]¹özler **ola**.
- **ol günleri görmeden söyledim, ben Dede forΔut, görmüşçe² inanın. bana oğuz Δavmı <dirler>. ol günlere Δomağıl! benim canım algıl! Δādir tañırım.**

Çeviri:

- [1b]⁹dağ otları tükenecek. {Oğuz gün} <diken> **kalacak**.
- ulu sular **kuruyacak**, ancak (su) kuyu (da) **kalacak**.
- yılanlar, çıyanlar, kelerler, akrepler, örümcekler **kırılacak**, artık **üremeyecek-ler**.
- tatlı dirlik, gökçek güzellik **kesilecek**, (devi) < da'va ile savaş> **kalacak**.
- dünyanın insanı azalacak, sadece cadısı ile devi **kalacak**.
- Tanrıya kulluk etmek sona erecek, sadece **sözü kalacak**.
- komşu, komşu(sunun) evine gitmekten **eğri hayal olacak**.
- Şehre, çarşıya dolaşmaya gelen çiftçiler (= Türkler), Türkmenler **oranı** bir nesne **beğenmeyecekler**.
- belki zaman zaman çalmaya, (belki de) gönüllerini keder tuttukça el(ler)ine almaya bir iyi kaval **alacak**.
- Gönünü çeken dışarı çıkan kızlar **olacak**, ve onların her **vaazını vakarını** imrenip bakan bizler **olacak**.
- Beyler, paşalar önünde yanlış söylenen sözler **olacak**.
- Büyükler(in), seçkinler(in) toplantılarında söyletmek için yalancılara, kalleşleri özler **olacak**.

O günleri görmeden söyledim, ben Dede Korkut.

(Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz kavmı derler.

Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere bırakma! Benim canımı al!

4. (Diez: 49-55)

beyt:

- ³ şanıp şanıp söyleyenler, iş **bitürür**.
- şapa şopa söyleyenler, baş⁴ {baş} **yetürür**.
- benüm-ile ΔaΔınç-ıla söz söyleyenler, kendü başına şavaş **getürür**.
- ⁵keleci-sin begenenler, yüzine kir **getürür**.
- Δılıc-sızun Δartı, Δurt er Δocadur.
- Δız oğlanuñ⁶ yüz {i} süzi, Δov **iletür**, Δov **getürür**.
- iki Δoñşı<nı> biribiriyle **çekişdürür**, **tütiz** (?) eyler.
- ⁷QaΔ ta'alâ yavuz, yüzüz, utanmaz 'avrat Δazāsından belāsından beklesün⁸saΔlasun.

- ol günleri görmeden söyledim, ben Dede forΔut.

Görmişçe {ina} ⁹inanın. bana oğuz Δavmı <dirler>.

ol günlere Δomağıl! benim canım alğıl! Δādir tañrım.

Çeviri:

Beyt:

- Düşünüp taşınıp konuşanlar iş(ini) **bitirir**.
- Saçma sapan konuşanlar ise baş(ını) **kaybeder**.

- benim ile kakınç ile söz söyleyenler, kendi başına kavga **getirir**.
- (kendi) sözünü beğenenler, yüzüne leke **sürer**.
- Kılıcsızın yaşlısı, kurt er(i) **yaşlandırır**.
- kız çocuğunun yüzüzü dedikodu götürür, dedikodu **getirir**.
- iki komşuyu birbiri ile çekiştirir, aralarını **açar**.
- Yüce Tanrı kötü, yüzüz (ve) utanmaz kadın(ın) kazasından belasından korusun saklasın.

O günleri görmeden söyledim, ben Dede Korkut.

(Ben) görmüş gibi (bana) inanm. Bana Oguz kavmı derler.

Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere bırakma! Benim canımı al!

5. (Diez: 56-65)

- ¹⁰egrice bügrice ağaç, ugaç **Δalmaya**, şaban **ola**.
- çoluΔ {çoluΔ} <çocuΔ> **Δalmaya**, çöbān **ola**.
- ¹¹Kovukça sovuqça ağaç **Δalmaya**, boyunduruğ **ola**.
- at, eşek **Δalmaya**, öküz **ola**.
- dere depe ¹²**Δalmaya**, tarla **ola**.
- țana țolabı **Δalmaya**, külek **ola**.
- ulu giçi **Δalmaya**, melik **ola**.
- ¹³yigitler Δocalar, ‘avretler gibi cavlaΔı yülük **ola**.
- kimsenüñ kimse yanında {ö} ¹⁴ödünçden görüncden Ωāceti **bitmeye**, c(ÿ)bi vü kÿsesi delük **ola**.
- bir gişinüñ bir gişi Δatında hurmeti ‘izzeti **Δalmaya**,
- atanuñ, ananuñ, oğula, Δıza şefkati ve merhameti **olmaya**,
- oğul ve Δız ĥod anları hergiz ri‘āyet **Δılmaya**,
- ataları tururken oğullar **söyleye**, analar tururken Δızlar **buyruğ eyleye**.
- **ol günleri görmeden söyledim. [2b] ¹ben Dede forΔut.**
- Görmişçe {ina} ⁹inanm. Bana oğuz Δavmı <dirler>**
- ol günlere Δomağıl! benim canım alğıl! Δādir tañrım.**

Çeviri:

- Egri büğrü sopa, degnek kalmayacak, (kalan düzgünleri) saban **olacak**.
- çoluk çocuk kalmayacak, (kalanları) çoban **olacak**.
- içi boş ağaç kalmayacak, (kalanları) boyunduruk **olacak**.
- at, eşek kalmayacak, (kalanları çifte koşulan) öküz **olacak**.
- dere tepe kalmayacak, (kalanları) tarla **olacak**.
- Bana dolabı (su değirmeni kovası) kalmayacak, (kalanları) gülek **olacak**.
- Büyük, küçük kalmayacak, (kalanlar) melik **olacak**.
- Gençler, yaşlılar, kadınlar gibi, kafası dazlak **olacak**.
- Kimsenin kimse yanında ödünçten-görünçten haceti **kalmayacak**, cebi ve kesesi delik **olacak**.
- Bir kişinin bir kişi karşısında hürmeti-izzeti **kalmayacak**.
- Babanın ve annenin oğuluna ve kızına şefkati ve merhameti **kalmayacak**,

Oğul ve kız onları aslâ riayet **etmeyecek**.
Babaları durur iken oğullar konuşacak, anaları durur iken kızlar buyruk **verecek**.

O günleri görmeden söyledim, ben Dede Korkut.

(Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz kavımı derler.

Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere bırakma! Benim canımı al!

6. (Diez: 66-69)

- Δoşurulup eşenler ‘avān /‘ivaz (?)**ola**.
- ³ΔoltuΔlarında segirdeşen gişiler sırf hennāz **ola**.
- aralarında oñmış az **buluna**. ⁴çoğı bÿ-namāz **ola**.
- balabanla şungurcıya beglik **değē**.
- Δapucı-larına segmenlerine ⁵şüretde ādemken sÿretde gÿyā seglik **değē**.
- her birisi Δapusı açuΔ ⁶Δara avulnuñ degip evine **gire**.
- söğüşi-yle arpasını der demez diler dilemez göñlince ⁷Δavlınca körlikine **yana**.
- Δızına gelini-ne genc ĥatunına Δulina ΔulluΔçı-sına şehvet ⁸nazarın idüp çoΔ sevdiğim **diye**.

- ol günleri görmeden söyledim. ben ⁹Dede forΔut.

Görmüşçe inanın. Bana oğuz Δavımı <dirler>.

ol günlere Δomağıl! benim ¹⁰canım ağıl! Δādir tañrım.

Çeviri:

- koşturup çalışanlar avan **olacak**.
- (başkasının) himayesi altında segirden kişiler, sırf kovucu **olacak**.
- aralarında işe yarayacak az bulunacak, (bunların) çoğı bÿ-namāz **olacak**.
- Balaban ile Sungur kuşlarına besleyen, beğliğe **ulaşacak**.
- Kapıcılarına ve seymenlerine, sÿretde ādem iken, sÿretde sanki seymen **olacak**.
- her birisi kapısı açık, kara avuluna ulaşip, (onların) evine **girecek**.
- Söğüşle arpasını der demez, diler dilemez, zorunca kolayınca görülüğüne **yetecek**.

- Kızına, gelinine, genç hatunına, kullarına ve kölelerine şehvet bakışı (ile) bakarak (onlara seni) çok seviyorum **diyecek**.

O günleri görmeden söyledim, ben Dede Korkut.

(Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz kavımı derler.

Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere bırakma! Benim canımı al!

7. (Diez: 70-73)

- ĥādim ĥām bezden Δaftānlar varken, kepelerden ¹¹kepeneklerden geyecek bulunurken, ağır atlāslar frengÿ kemhālar ĥāş bay ¹²börkler **geyeler**.
- şunuñ gibi fāñir libāsını begenmeyip n’ olur bunlardan **diyeler**.

- ¹³libāsda erle ‘avret **seçilmeye**.
- fil hortūmı gibi yenler **çık**a.
- sik va‘zında ¹⁴biz gibi, sivri sivri müzevveceler ve taΔyeler düriyedür.
- imāmlarla mü‘ezzinlerüñ ¹⁵ve daħı şeyħler birle mürýdlerüñ iñen pābūççı başmaΔ-çı cevāba **ayıdalar**.
- mülha ¹⁶ridalar **takınalar**.
- țar billü, sıΔma țavırlu geyesiler te’lyf **olna**.
- adına göt ¹⁷gösteren **diyeler**.
- biri birine bühtānlar ve iftiralār çoğ **ideler**.
- bir yoldaş bir yoldaşına [3a] ¹{bir yoldaş yoldaşına} yañılsa, rāzın dise, aña yüz ol deñlü hāşiyeler Δatup müft <ü> zift dellāl **olalar**.
- Δıymetlüce Δız oğlanlar bulunurken üç ³eteklü, altı geçelü Δarı ‘avratlar gece
- soΩbet idüp yiyüp içmege, Δoç yigitler ⁴çoğiken, söz kelecı bilmez, biñ bir sözle gelmez alp țoñuzlar, Δalbi murdārlar, ⁵Δıgırıla.
- söz kelecı anların **ola**. şaff-ı ni’āl birle ħorluΔ bunların **ola** {ol}.
- ⁶ol günleri görmeden söyledim. ben Dede forΔut.
- Görmişçe inanım. Bana ⁷oğuz Δavmı <dirler>.**
- ol günlere Δomağıl! benim canım alğıl! Δādir tañırım.**

Çeviri:

- hadim ham bezden kaftanlar varken, kebelerden, kepeneklerden giyecekler bulunurken, (zenginler) ağır atlaslar, frengi giyecekler, özel zengin bōrkleri **giyecekler**.
- şunun gibi övünülecek elbiseyi beyenmeyerek “bunlardan ne olur” **diyecekler**.
- Elbisede erkek ile kadın ayırt **edilmeyecek**.
- Fil hortumu gibi yenler **çıkacak**.
- Sik’e benzer biz (sivri şış) gibi, sivri sivri müzevveceler ve takkeler **türeyecek**.
- İmamlarla müezzinlerin ve de şeyhyer ile mürıdlerin(in) çok pabuççı ile başmakçı cevap **verecekler**.
- Çulha elbiseler **giyecekler**.
- Dar belli, sıkma tavrılı giyecekler imal **edilecek**.
- (Onların adına) “Göt gösteren” **diyecekler**.
- Birbirlerine bühtarlar ve iftiraları çok **edecekler**.
- Bir yoldaş, bir yoldaşına , yanılsa sırrını söylese, o sırra yüz misli ilavelerde bulunup müft zift dellal **olacaklar**.
- Kıymetli/değerli kız(lar ve) oğlanlar bulunurken, üç çocuklu, altı geçilü yaşlı avratlar gece sohbet edüp yiyüp içmege , koç yiğitler çok iken, söz laf bilmez, bir bir söze gelmez alp donuzlar, kalbi mundarlar **çağırılacak**.

- söz laf onların **olacak**. Saff-ı neal ile horluk bunların **olacak**.
- O günleri görmeden söyledim, ben Dede Korkut.**
- (Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz kavmı derler.**
- Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere bırakma! Benim canımı al!**

8. (Diez: 74-75)

- {ap alaca} ⁸ap alaca çiçekden **öndüm**. ben Dede forΔut.
 - bir Δatre murdār meniden **döndüm**. ben Dede ⁹forΔut.
 - ana raΩmine **düşdüm**. ata belinden **indim**. ben Dede forΔut.
 - ala göz div ¹⁰Δızından **toğdum**. ben Dede forΔut.
 - tañrı bir, peygamberi ΩaΔ **bildim**. ben Dede forΔut.
 - ¹¹oğuz ħalΔınuñ başına ħayır gelesini şer‘ gelesini öğüt **tanıdım**. ben Dede forΔut.
 - ¹²ΩaΔ ta‘ālānun emānetini boynuma **aldum**. ben Dede forΔut.
 - evet kendü kendüme Δatı ¹³güç Δıldım. ben Dede forΔut.
 - illa (ola) ki işimüñ āñırını ΩaΔΔa **saldım**. ben Dede forΔut.
 - ¹⁴**ol günleri görmeden söyledim. ben ⁹Dede forΔut görmüşçe inanın.**
- Bana {o} ¹⁵oğuz Δavmı dirler. ol günlere Δomağıl! beni. ¹⁰cānım alğıl! Δādir tanrım. {oguz}**

- ¹⁶oğuz<dan> üç yüz altmış altı alp Δopdı. yigirmi dört ħāş boy. {otuz} ¹⁷otuz iki selçük (yazma: sekicek) sultān selveri Δazan oΔçı-sı Δozan beg<ler beg>lisi (yazma: pegli-si/ penli-s)Δarımış} [3b] ¹yegli-si Δarımış oğlı dede ΔorΔut.

Çevirisi:

- Ap alaca çiçekten **çıktım**, ben Dede Korkut.
- Bir damla mundar meniden **döndüm**, ben Dede Korkut.
- Ana rahmine **düşdüm**, Ata belinden **indim**, ben Dede Korkut.
- Ala Göz(lü) dev kızından **doğdum**, ben Dede Korkut.
- Tanrı’yı) tek, Peygamberi hak **bildim**, ben Dede Korkut.
- Oğuz halkının başına ħayır geleceğini, şer geleceğini öğüt **kabul ettim**, ben Dede Korkut.
- Yüce Tanrı’nın emanetini boynuma **aldım**, ben Dede Korkut.
- Evet/öyledir kendi kendime katı güç **ettim**, ben Dede Korkut.
- illâ ki işimin sonunu Hakka **bıraktım**, ben Dede Korkut.

O günleri görmeden söyledim, ben Dede Korkut.

(Ben) görmüş gibi (bana) inanın. Bana Oguz kavmı derler.

Her şeye gücü yeten Tanrım. (Beni) O günlere bırakma! Benim canımı al!

Oguz (kavminden) üç yüz altmış altı alp kopdı. Yirmi dört has boy (çıkıdı). Otuz iki sekicek Sultan serveri Kazan (Han’ın) okçusu Kozan Beg(ler beg)lisi Karımış oğlı Dede Korkut.

GÜNBED NÜSHASI 18. SOY(LAMA)

9. [40] ¹Dedem dër:

“Ay öte, yıl dolana, zamāneler Δopub **gele**,

²dağ otları tükene, tiken Δ**ala**.

Dadlı dirilük **tükene**,

³da‘vā-y-ilen savaş Δ**ala**.

Aşıl bégler tükene, ‘avām Δ**ala**.

⁴Silintiler yıΔıla, bir yêrde oba **ola**.

Derintiler yıΔıla, bir yêrde ⁵kentli **ola**.

Bir kentde iki kuħa olsa, bês dāhÿce ⁶daruğa **ola**.

Olar daħi bir birinüñ sözine bitmeyeler,

⁷ortaluΔda bednefs-ilen yalançmuñ günü **doğa**.

Ol günleri ⁸görmemişem men.

Dedem <QorΔud> görmüş gibi söylerem.

Çeviri:

[40] Dedem (Korkud) der:

“Ay geçecek, yıllar dönecek, zamaneler aşip **gelecek**,

dağ bitkileri **tükenecek**, diken **kalacak**”.

Tatlı yaşam **tükenecek**,

kavga ile savaş **kalacak**.

Asil beyler tükenecek, avam **kalacak**.

[Selin, getirdiği] selintiler, kütükler birikecek, bir yerde oba **olacak**.

[rüzgârın getirdiği] birikintiler toplanacak, kasabaya ait **olacak**.

Bir kasabada iki kethüda olsa, beş de akıllıca daruga **olacak**,

onlar da birbirinin sözlerine **inanmayacaklar**

ortalıkta kötü niyetliyle yalancıya gün **doğacak**.

Ben o günleri görmeyeceğim,

Dedem (Korkud) görmüş gibi söylüyorum.

10. Yazı Δışı ⁹bilinmez yıllar **ola**.

Qıvveti, güci bilinmez eller **ola**.

YaylaΔlar ΔışlaΔ ¹⁰ola, ΔışlaΔlar yaylaΔ **ola**.

Tat évi-y-len Türk évi bir araya ¹¹Δonşı **ola**.

AΔac çanaΔ, daş çanaΔ bir birine ΔarışuΔ ¹²**ola**.

Tat Δızını Türk ala, Türk Δızını hem Tat **ala**.

Tat [41] ¹Δızından doğulan oğlan dayısına dayı **dêye**.

²Türk Δızından doğulan oğlan dayısına dayı **dêye bilmeye**,

³dolandıra döndüre “ħalū” **dêye**.

Ol günleri görmemişem ⁴men.

Dede QorΔud görmüş gibi söylerem.

Çeviri:

Yazı kışı bilinmeyen yıllar **olacak**.
 Gücü kuvveti bilinmeyen eller **olacak**.
 Yaylalar kışlak olacak, kışlaklar yayla **olacak**.
 Tat eviyle Türk evi bir yerde komşu **olacak**.
 Ağaç çanak ile taş çanak biribirine karışmış **olacak**.
 Tat kızını Türk alacak, Türk kızını da Tat **alacak**.
 Tat [41] kızından doğan oğlan dayısına dayı **diyecek**,
 Türk kızından doğan oğlan dayısına dayı **diyemeyecek**,
 dolandıracak, döndürecek “halu” **diyecek**.
Ben o günleri görmeyeceğim,
Dedem (Korkud) görmüş gibi söylüyorum.

11. Dere tepe ⁵Δalma[sa] <ya> ekin{ilin} <içün> şuhum **ola**.
 Dana buzav Δalmaya cüfte **gède**,
⁶oğlan uşaΔ Δalmaya ekinçi **ola**.
 Ekinçisi çok ola<n> ⁷yérin{de} bereketi yoΔ **ola**.
 Çok ekeler, az götüreler, bilmeyeler
⁸hikmeti ne, sebebi neden **ola**.
 Sınalmamış yād elden, ⁹yād oymaΔdan Oğuz,
 senüñ içüñe bir Δız gele, gelin **düşe**;
¹⁰ol gelin, ay başına yetişmedin
 yaşmaΔinuñ altından ¹¹**donguldana**.
 Yıl başına yetişmedin
 kayın ata ilen ¹²Δayın anaya dil **yetüre**.
 “Başum bahtı alp igidüm
 atañ yaman, ¹³anañ yaman,
 menüm evcigezimi ayır” **déye**.
 Evcigezin ayıra, çadıra ¹⁴güci yetmese,
 çubuΔ ege, üstine haşyr sala évim **déye**.
 [42] ¹Bir keçisi oΔlaΔ doğsa, mālum **déye**.
 Gazana güci yetmese, çölmek ²**ala**.
 Dügiye güci yetmese, yarma **sala**.
 AΔşama deñ ³ha bişüre, ha **düşüre**,
 aΔşam olanda, “Başum bahtı, alp igidüm,
⁴dadlı, ta‘amlı zād bişürmişem, gel, yè” **déye**.
 Δayın atanuñ ⁵minnetinden,
 Δayın ana cevrinden Δurtuldum şükr, **déye**.
⁶HaΔ ta‘ālā ol gelinden ‘iyāl **verse**,
 dudağları yalama ⁷oğlı **ola**,
 beş yaşına yetişmedin
 yetmiş yaşar Δocalara ⁸dili **dege**.
 igirmi yaşına yetişmedin saΔΔal **basa**.
⁹otuz yaşına yetişmedin **ortalana**.

Δırı̇ yaşına yetişmedin ¹⁰ ΔırΔıl **sepe**.
 ellisinde, altmışında ecel alsa yıΔılalar,
¹¹ götüreler “dahay devletli Δoca” dəyübeni söyle-<ye>ler.
 Ol ¹² zamānuñ Δocası elli, altmış yaşında ādem **ola**.
¹³ **Ol günleri görmemişem men.**
<Dede Qorqud> görmüş kimi söylerem.

Çeviri:

Dere tepe kalmayacak, ekin için **sürülecek**.
 Dana, bukağı kalmayacak çift sürmeye **gidecek**.
 Çoluk çocuk kalmayacak [hepsi] ikinci **olacak**.
 Ekincisi çok olacak yerin de bereketi yok **olacak**.
 Çok ekecekler az [ürün] alacaklar, **bilmeyecekler**
 bunun hikmeti nedir, sebebi ne **olacak**.
 Denenmemiş yad ellerden, yabancı oymaktan, Oğuz(un)
 sizin aranızda bir kız gelecek, gelin **düşecek**;
 o gelin ay başına gelmeden
 yaşmağının altından **homurdanacak**.
 Yıl başına gelmeden kayın ata ile kayın anaya **laf yetiştirecek**.
 “Başımın bahtı, alp yiğidim,
 baban kötü, anan kötü,
 benim evceğizimi ayır” **diyecek**.
 Evini ayıracak, çadıra gücü yetmezse,
 çubuk **dikecek**, üstüne hasır **koyacak**, “evim” **diyecek**.
 [42] Bir keçisi oğlak doğursa “malım” **diyecek**.
 kazana gücü yetmezse çömlek **alacak**.
 Pirince gücü yetmezse yarma **kullanacak**.
 Akşama kadar ha pişirecek, ha **indirecek**.
 akşam olunca “Başımın bahtı alp yiğidim,
 tatlı, lezzetli şey pişirdim, gel ye” diyecek.
 “Kayın atanın minnetinden,
 kayın ana cevrimden kurtuldum şükür” diyecek.
 Yüce Tanrı o gelin gibi eş verirse,
 dudakları yalama oğlu olacak.
 oğlu beş yaşına varmadan
 yetmiş yaşındaki ihtiyarlara laf atacak.
 Yirmi yaşına varmadan [yüzünü] sakal kaplayacak.
 Otuz yaşına varmadan “ortalanacak”,
 Kırk yaşına varmadan [yüzünün] kılları kırılacak.
 Ellisinde, altmışında ecel alırsa, yığılacaklar /toplanacaklar,
 götürecekler “dahay/hehey devletli koca” diyerek konuşacaklar.
 O zamanın yaşlısı elli altmış yaşındaki adam olur.
Ben o günleri görmeyeceğim,
Dedem (Korkud) görmüş gibi söylüyorum.

12. Dünyada ¹⁴ne yaşadum? Men Dede Qorqud,
üç yüz altmış altı yıl [43] ¹yaş yaşadum,
gün orta ilen ikindinüñ arasınca ²gün görmedüm.
Yèddi Δoyım olur-idi günde menüm şilenümde,
³bağır öpke Δadarınca et yemedüm.
İki Δapulu kārவānsērā tek ⁴bu cihānı bir év gördüm men.
Dede Qorqud bu Δapıdan girende ol ⁵Δapudan çıhar gördüm.

Çeviri:

Dünyada ne yaşadım? Ben Dede Korkut,
üç yüz altmış altı yıl [43] yaşadım,
öğlen vaktiyle ikindi vakti arası kadar gün görmedim.
Her gün yedi koyun kesilirdi benim ziyafetimde,
[ama] bağır ve ak ciğer kadar et yemedim.
Bu dünyayı iki kapılı kervansarayı andıran bir ev gibi gördüm;
ben Dede Korkut, bu kapıdan girince öbür kapıdan çıkıldığımı gördüm.

